

เทศน์พระ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราเป็นพระนะ เป็นพระต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่
ประเสริฐ เป็นศาสนาแห่งปัญญา ให้สิทธิเสรีภาพกับทุกคนที่ประพฤติในศาสนา

เรามีความเชื่อเรามีความศรัทธาเราถึงได้ออกบวชเป็นพระ เป็นนักรบ รบกับ
กิเลสใจ ถ้ารบกับกิเลสหน้าของเราคือหน้าที่ที่จะเอาชนะกิเลสให้ได้ ถ้าเป็นหน้าที่
การเอาชนะกิเลสเห็นใหม่ เพราะเรามีศรัทธาความเชื่อในศาสนา แล้วเราจะคิดแปลงตน
นะ คิดแปลงใจของเราให้เข้าถึงธรรม

ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมที่มีอยู่แล้ว
ในปัจจุบันนี้ธรรมก็มีอยู่แล้วครั้งหนึ่ง กิ่งใจ กิ่งของธรรมคือความรู้สึกรู้ใจของเรา
ภาชนะที่จะใส่ธรรมได้คือความรู้สึกรู้ใจเท่านั้น ในตำรา ในหนังสือ ในแผ่นดิสก์ต่างๆ นั้น
อันนั้นเป็นข้อมูลใจ เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต เขาไม่รู้จักอะไรเลยนะ แต่เราก็บันทึกข้อมูลไว้ด้วย
ความฉลาดของมนุษย์ใจ

แต่กิ่งหนึ่งของธรรมคือความรู้สึกรู้ใจเป็นสิ่งที่มีความมีชีวิต ชีวิตเห็นใหม่ ความรู้สึกรู้ใจ
แต่โคนกิเลสครอบงำ โคนกิเลสครอบงำอย่างนี้แล้วใจมันมาจากไหนล่ะ ? ทำไมมันต้อง
โคนกิเลสครอบงำล่ะ ? เห็นใหม่ กิเลส ความปรารถนา ความจงใจ จะทำให้เรามานะ มี
การแสวงหา มีการคิดแปลงตนเห็นใหม่ การปรารถนา แรงปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์
แรงปรารถนาเป็นมนุษย์ แรงปรารถนาเป็นต่างๆ ทำให้เราสะสมบุญญาธิการ สะสมบุญ
บารมีเห็นใหม่

การสะสมบารมีจากสัตว์เดรัจฉานเป็นสัตว์ประเสริฐ สัตว์ประเสริฐเพราะอะไร ?
เพราะเรารู้จักตนเอง เรามีภิกขา เรามีศีลธรรมจริยธรรมถึงเป็นสัตว์ประเสริฐ ถ้าเป็นสัตว์
เห็นใหม่ คุณิ มนุสสตีจฺฉานโน ตัวเป็นมนุษย์ ร่างกายเป็นมนุษย์ แต่ใจเป็นสัตว์เห็นใหม่
ใจเป็นสัตว์เพราะมันมีความดำช้า มีความคิดของมันโดยประสาสัตว์ โดยสัญชาตญาณใจ

สัตว์มันมีสัญชาตญาณ มันไม่มีศีลธรรมจริยธรรม ก็มันไม่รู้จักคุณงามความดี อันประเสริฐ คุณงามความดีของมันนะเป็นคุณงามความดีของสัตว์เครื่องจันเห็นใหม่ มันดูแลหมู่คณะนะ มันเป็นหัวหน้าของมัน มันปกป้องลูกน้องของมัน ถ้ามันมีครอบครัวของมัน มันรักลูกรักเมียของมันเห็นใหม่ มันปกป้องของมัน อันนั้นเป็นสัตว์เครื่องจันนะ

แต่ถ้าเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ประเสริฐเห็นใหม่ มันปกป้องครอบครัวของเรา ปกป้องสังคม ปกป้องคุณงามความดีนะ เสียทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ เสียอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต เสียชีวิตเพื่อรักษาธรรม

สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นมาเพราะอะไร ? เพราะจิตใจเห็นใหม่ จิตใจมันเสียสละ จิตใจเพื่อสังคม นี่เสียสละอย่างนี้เป็นหน้าที่ของมนุษย์นะ หน้าที่ของความเป็นอย่างของสังคม

แต่หน้าที่ของนักบวชละ หน้าที่ของพระ หน้าที่ของภิกษุเห็นใหม่ ข้อวัตรปฏิบัติ คือหน้าที่ของเรา ถ้าหน้าที่ของเรา เราคัดแปลงตนของเราเป็นหน้าที่ของเรา เรามีศรัทธา เรามีความเชื่อเราถึงออกบวชเห็นใหม่

การออกบวชอย่างนี้มันมีหน้าที่ของเรา เพราะเราประกาศตนแล้วว่าเราเป็นนักรบ เราประกาศตนเป็นภิกษุเห็นใหม่ ภิกษุเป็นผู้ขอ ขอบอะไร ? สิ่งทีขอนี้มันเป็นอริยประเพณี มันประเพณีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่มีภิกษุเป็นผู้ขอ สังคมเขาจะมี การเสียสละได้อย่างไร บุญกุศลมันจะเกิดมาจากไหน

นี่คือสังคมของเรา สังคมของชาวพุทธ เรามีภิกษุแล้วมันถึงเป็นบุญกุศล ถ้าไม่มีภิกษุขึ้นมามันไม่มีรัตนตรัย ไม่มีแก้วสารพัดนึก ไม่มีอะไรสิ่งต่างๆ มันจะเป็นวงจรการปฏิบัติมาได้ยังไง

วงจรการปฏิบัติ เห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา สิ่งนี้จะทำอย่างไร ประเพณีของพระอริยเจ้าไง เราถือประเพณีของพระอริยเจ้าเห็นใหม่ เราบวชขึ้นมาแล้วธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา เราจะไม่ก้าวล่วงธรรมวินัยโดยเจตนา นะ แต่ด้วยความพลั้งเผลอมันเป็นธรรมดา มันเป็นสิ่งสุดวิสัย เพราะเราประพฤติปฏิบัติ เรายังมีกิเลสอยู่ เราจะฆ่ากิเลสของเรา

แต่ถ้าเป็นสิ่งที่สุคติเกิดขึ้นมา เราก็ไม่น้อยเนื้อต่ำใจสิ เพราะ ! เพราะมันเป็น
เรื่องของอำนาจวาสนา มันเป็นเรื่องของกรรมเห็นไหม การกระทำกรรมมันมีสภาวะ
แบบนี้มา พอมันมีสภาวะแบบนี้มา มันเป็นแรงขับ แรงขับของกรรมมันเป็นสภาวะแบบ
นั้น สิ่งที่เกิดขึ้นมาอย่างนั้นมันเป็นแรงขับอย่างนั้นเห็นไหม ถ้าเรามีเจตนา เราก็พยายาม
หลบลีกสิ่งนี้ให้มันเข้าไปในธรรมและวินัย

ถ้าเข้าไปในธรรมและวินัย เราก็เป็นนักรบ เพราะสิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่สะอาดบริสุทธิ์
มันเป็นสิ่งที่จะเข้าถึงธรรม แต่ถ้าเราไม่ฝืนตน เราพยายามทำตามสัตยชาติญาณไปเห็น
ใหม่ มันออกห่างจากธรรมวินัยนะ ทั้งๆ ที่ว่าเราเป็นภิกษุนี้แหละ ทั้งๆ ที่เราเป็นผู้
ประพฤติปฏิบัตินี้แหละ แต่ปฏิบัติโดยกิเลสไง กิเลสมันก็ทำให้เราออกห่างจากธรรมะไป
ตลอดเวลา ออกห่างจากธรรมะเพราะปฏิบัติโดยกิเลสไง

เหมือนกัน เรามีทรัพย์สมบัติของเราละ ถ้าเราใช้ผิดเห็นใหม่ มันจะทำอะไรละ
มันก็ทำให้เราเสียนิสัย ทำให้เราเสียต่างๆ ไปหมดเลย

แต่ถ้าเราเป็นคนทุกข์จนเข็ญใจ เราพยายามแสวงหาของเรา พยายามสะสมของ
เรา เงินทองเราก็หาได้ สิ่งนี้หาได้ ถ้าเรารู้จักประหยัดมัธยัสถ์เราก็เก็บรักษานะ สิ่งนี้มันเกิด
ขึ้นมาได้ทั้งนั้น

สิ่งนี้เกิดขึ้นมาได้เพราะอะไร ? เพราะศีลธรรม ศีลมันเกิดขึ้นมาในสภาวะแบบ
นั้น แล้วธรรมละ ธรรมเกิดมาจากไหน เราเกิดมาจากความรู้สึกไง ยะถากูตัง ญาณะทัส
สะนัง เห็นใหม่ เกิดความรู้สึก สิ่งต่างๆ เรารู้แล้ว รู้ว่าหลุดพ้น ยะถากูตัง ญาณะทัสสะนัง
มันเกิดญาณทัสนะเห็นใหม่

สิ่งที่เป็นยะถากูตังเพราะอะไร เพราะมันเกิดการปฏิบัติ เกิดจากการสัมผัส ศีล
สัมผัสหรือยัง ใจได้สัมผัสหรือยัง ใจได้สัมผัสกับอะไร ใจได้สัมผัสกับกิเลสมันก็เข้ากับ
กิเลส กิเลสมันพาความรู้สึกอันนี้ไปเห็นใหม่

เพราะ ! เพราะความรู้สึกไม่ใช่จิต จิตเป็นพลังงานเฉยๆ นะ พลังงานอันนี้เกิด
ขึ้นมาจากเราเห็นใหม่ ปฏิสนธิจิต เรารู้จักได้อย่างไร อะไรมันเป็นปฏิสนธิจิต สิ่งที่มี

เกิด ๆ มันเกิดตรงไหน สิ่งที่ถูกสัญชาติ มันเป็นความรู้สึก มันเป็นอารมณ์ มันเป็นอาการ มันเป็นขั้น ขั้นที่เกิดขึ้นมาจากธาตุ ๔ ขั้น ๕

ถ้าธาตุ ๔ ขั้น ๕ นะ เทวดาเขาไม่มีร่างกายเหมือนเรา เขาไม่มีธาตุ ๔ เขามีแต่ขั้น ๕ แล้วเวลาเป็นพรหมเขาจะมีแค่ขั้น ๑ เห็นไหม สิ่งที่เป็นขั้นของเขา ขั้นนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นมาเป็นประสาทสัมผัสของเขาในมิตินั้น ในสถานะนั้น ในภพชาตินั้นเห็นไหม

แต่ในปัจจุบันเราเกิดมาเห็นใหม่ เราเกิดมาเราก็มีธาตุ ๔ กับขั้น ๕ แล้วก็มิจิตเห็นใหม่ ธาตุ ๔ ขั้น ๕ มันเกิดขึ้นมาเพราะอะไร เพราะมนุษย์เขาก็มีของเขาทั้งนั้น นี่แหละที่ว่ากึ่งหนึ่งของธรรม

กึ่งหนึ่งคือตัวจิตนี้ไง ตัวจิตนี้เป็นภพนะที่จะไปรับรู้ศีลธรรม กึ่งหนึ่งของธรรมอยู่กับเรา แต่โดยความเศร้าหมอง โดยอวิชชาครอบงำ เราถึงไม่เคยเห็นจิตของเราเลย เราเห็นอาการของจิตทั้งหมด เราเห็นอาการของมัน

แล้วเรารับรู้อาการของมัน เราก็บอกว่านี่เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรมเห็นใหม่ ธรรมอย่างนี้เป็นธรรมของกิเลสไง เพราะกิเลสมันเอาสิ่งนี้มาหลอกเราไง สิ่งนี้หลอกเราเนะ เวลาปฏิบัติก็ปฏิบัติโดยกิเลสเห็นใหม่ ต้องนั่งสมาธิ ต้องภาวนา ก็ทำสักแต่ว่า ถ้าทำโดยกิเลสทำสักแต่ว่า ทำให้ครบจำนวนเวลา ครบจำนวนที่เราตั้งกติกาเอาไว้เห็นใหม่

ทั้งๆ ที่รู้ดวงควัตรเป็นอริยประเพณี เป็นประเพณีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่วางไว้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์นะ ! เป็นศาสดาของเรา แล้ววางธรรมวินัยอันนี้ไว้ วางดวงควัตรไว้ ให้เป็นเครื่องขัดเกลากิเลส เครื่องขัดเกลากิเลสกับอะไร ?

พระกัศสปะเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถาม

“กัศสปะ เธอถือธุดงค์ทำไม เธอเป็นพระอรหันต์แล้ว อายุก็ปานเรา แก่ปานนี้ ถือธุดงค์ทำไม”

“ถือเป็นจิตนิสัย เพราะเป็นความรักความสงวน”

“ถือเพื่อใคร?”

“ถือเพื่ออนุชนรุ่นหลังได้เป็นคติตัวอย่าง”

เป็นคติตัวอย่างสำหรับเรากษัตริย์ในปัจจุบันนี้ ปัจจุบันเราเกิดมา เรามีศรัทธา
นะ ศาสนาพุทธไม่บังคับใคร ไม่ขู่เจ็ญใคร ไม่บีบบังคับใคร แต่เป็นเพราะว่าเราศรัทธา
เรามีความเชื่อ เราบวชขึ้นมาแล้ว สิ่งนี้พอเราบวชขึ้นมาแล้ว เราบวชเข้ามาธรรมเนียมต้อง
เป็นกติกา ต้องเป็นศาสดาของเราบังคับเรา เพราะเราศรัทธาเราเชื่อ เราต้องการแสวงหา
ธรรม ถึงต้องการบังคับเราไป บังคับเพื่อให้กิเลสมันได้บอบบางลง มันได้เจือจางลงเห็น
ไหม

การบังคับ.. คิดต้องเป็นการบังคับ ถ้าไม่บังคับมันจะผิดศีลเห็นไหม ถ้าเป็น
สภาวรรณณะ ถ้าบังคับศีล ถ้าศีลเป็นปกติต้องเป็นปกติหมด

แต่ถ้าเป็นธรรมณะ เป็นธรรมมันอยู่ที่จริตนิสัยใจไหม มันถึงเปิดกว้างใจ เปิด
กว้างให้ใครจะทำตามจริตนิสัยของตัวเอง ถ้าทำตามจริตนิสัยของตัวเองเห็นไหม เรื่องนี้
มันอาการของจิตกับจิตมันต่างกัน อาการของจิตมันอยู่ที่ความรู้สึกอันนี้ แต่ตัวจิตเห็น
ไหม ตัวจิตเป็นตัวสักแต่ว่า

ถ้าตัวจิตเป็นตัวสักแต่ว่า แต่ตัวสักแต่ว่าอันนี้มันสักแต่ว่าด้วยความมหัศจรรย์นะ
ไม่ใช่สักแต่ว่าด้วยอาการของขันธ ที่สักแต่ว่าๆ กันอยู่นี้ มันเป็นสักแต่ว่าของขันธ มัน
เป็นอาการของจิตอยู่แล้ว แล้วเราไปเป็นสักแต่ว่าอีกเห็นไหม มันเลยไหลออกไปโดย
กิเลสใจ กิเลสพาปฏิบัติ นั่นก็สักแต่ว่า นี่ก็สักแต่ว่า ถ้าสักแต่ว่ามันต้องเป็นพระโสดาบัน
!

เวลาพระสารีบุตรฟังธรรมของพระอัสสชิ “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์กรสมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าให้กลับไปดับเหตุ” ดับเหตุคือดับสมุทัย ตัดหาความทะยานอยาก
ในอารมณ์ความรู้สึกอันนั้น

ถ้ามันเข้าไปดับตัดหาความรู้สึกอันนั้น มันก็สักแต่ว่า สักแต่ว่าเพราะมันเป็น
ความจริงของมัน สักแต่ว่านี่มันต่างอันต่างจริงนะ ขันธก็เป็นจริงของขันธ จิตก็เป็นความ
จริงของจิต ทุกข์ต้องหลุดออกไปจากใจ แต่อันนี้สักแต่ว่าของกิเลส ถ้าสักแต่ว่าของกิเลส
มันสักแต่ว่าด้วยเอากิเลสมาครอบหัวไว้เห็นไหม

หน้าที่ก็ผิดพลาด ทำตามหน้าที่ หน้าที่ของนักรบ หน้าที่ของเราต้องทำสัมมาทิฐิ ความถูกต้อง ถ้าสัมมาทิฐิคือความถูกต้องมันจะเข้าถึงธรรม เข้าถึงความถึงหนึ่ง ของธรรมะที่มีอยู่แล้วเห็นไหม ธรรมะที่มีอยู่แล้ว สิ่งสัมผัสได้ด้วยความรู้สึก สัมผัสได้ด้วยใจ

แล้วใจปกคลุมไปด้วยกิเลสมันถึงสัมผัสไม่ได้ แล้วศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็นึกว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม ถ้าสิ่งนี้เป็นธรรม สักแต่ว่าๆ กิเลสมันครอบงำอีกชั้นหนึ่งเห็นไหม ถ้าครอบงำอีกชั้นหนึ่ง สิ่งนี้ปฏิบัติโดยธรรม

นักรบๆ กับอะไร นักรบๆ กับกิเลสเพื่อจะชนะตน นี่นักรบ รบกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้กิเลสมันครอบงำ รบกับธรรมนะ เพราะมันอ้างอิงมันเอาธรรมเป็นหัวใจ แล้วสิ่งนี้ก็กิเลสมันหลอกกินไปในธรรมนั้นใจ มันดื้อนธรรมอันนั้น ดื้อนกิเลสมันชอกชอนไปในแง่มุมต่างๆ ของธรรมะ แล้วว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ เห็นไหม

มันไม่ใช่ นักรบเลย มันเป็นสิ่งที่ป็นสังขารรูป ออ้างอิงแอบอิงสังขารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หน้าที่นั้นเลยกลายเป็นหน้าที่สร้างสมกิเลส ไม่ใช่หน้าที่การชำระกิเลสเห็นไหม เราเป็นนักรบเราศรัทธาแล้วนะ เรามีศรัทธาเรามีความเชื่อ เราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คุณครูอาจารย์สิ เวลาครูบาอาจารย์ของเราบพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ทำไมกราบมาจากหัวใจ เพราะพระพุทธรูป.. พุทธรูปอะไร ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมอย่างนี้ แล้วเราจะปฏิบัติกันอย่างไร

แต่เวลาเราปฏิบัติโดยกิเลสมันง่าย ๆ นะ นี่ก็รู้ไปหมด สิ่งนี้เป็นสภาวะธรรม สิ่งนี้เป็นสภาวะธรรม มันธรรมของกิเลสทั้งนั้น กิเลสเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นหัวใจเห็นไหม

คุณสิ ทางโลกเขาๆ เข้าสังคัมกัน เขาต้องมีมารยาทสังคัม มีอะไรต่างๆ นี่ก็เหมือนกัน เวลาคุยธรรมะกัน เอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอ้างอิง แล้วก็ป็นมารยาทของสังคัม ไม่มีใครกล้าชำระกิเลส ไม่มีใครพูดแทงใจดำใจ

ถ้าพูดแทงใจคำสิ่งนั้นมันเป็นเรื่องของกิเลสนะ ถ้าเป็นเรื่องของธรรมจะไม่พูดอย่างนั้นเลย ถ้าสักแต่ว่ามันสักแต่ว่าโดยความมหัศจรรย์ แม้แต่จิตมันปล่อยางเข้ามา สักแต่ว่าแล้วถ้าจิตมันปล่อยางนะ

จิตกับขันธ.. ขันธก็คือความฟุ้งซ่าน ขันธก็คือความคิด รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นความคิด เป็นความฟุ้งซ่าน เกิดจากใจ แล้วมันได้ข้อมูลที่เจ็บแสบปวดรื้อน ข้อมูลที่มันกระเทือนหัวใจ มันจะกระเทือนหัวใจมาก ถ้าข้อมูลเป็นธรรมนะ เหมือนลมพัดชายเขาชั่วคราวเห็นใหม่ สิ่งนี้มันกระเทือนหัวใจ

สิ่งที่เป็ขันธมันสะเทือนหัวใจอยู่แล้ว ถ้าสิ่งที่มันเป็ข้อมูลอย่างนี้ แล้วเราพิจารณาของเขา เราพิจารณาธรรมอันนี้เข้ามาเห็นใหม่ ตัวจิต ! ตัวจิตเป็ตัวพิจารณา สิ่งทีพิจารณาเจ็บแสบปวดรื้อนมันเกิดมาจากไหนละ เกิดมาจากอวิชชาไง เกิดมาจากความไม่เข้าใจไง ไม่เข้าใจสิ่งใดๆ เลย สิ่งนี้มันเป็อดีตอนาคต

เสียงสักแต่ว่าเสียง.. รูป รส กลิ่น เสียง สักแต่ว่าทั้งนั้นเลย มันเป็ธรรมชาติของเขา ถ้าไม่มีอย่างนี้เราจะสื่อสารกันอย่างไร เสียงเห็นใหม่ พูดเป็สมมุติเป็อย่างอื่นก็เป็อย่างอื่นไป แต่เราไปให้ค่าของเขาเองว่าเสียงนี้มันมีมาโดยดั้งเดิมเห็นใหม่ สิ่งนี้มันมีมาโดยดั้งเดิม แต่มันมีอยู่กับใจ ก็เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหนีพพานไปแล้ว สิ่งนี้มันมีอยู่

สุอุปาทิสถนิพพาน ขณะที่มิชีวิตอยู่มันเศษส่วน สิ่งนี้มันเอาไว้สื่อสารกัน สื่อไปสู่ความจริง ธรรมทีแสดงธรรมอยู่ "ธรรม" เอาขันธ ๕ แสดงออกมาโดยใจทีบริสุทธิ์ มันก็เป็ธรรมบริสุทธิ์ เพราะอะไร เพราะตัวจิตตัวธรรมแท้ๆ แต่ตัวธรรมของเราทีหนึ่งคือความรู้สึกอันนี้ มันโดนสิ่งนี้ครอบงำอยู่ เราถึงต้องพยายามทำหน้าที่ของเรา ชำระสิ่งนี้ออกมา เพราะ ! เพราะจิตมันไม่เคยตายนะ

จิตนี้ไม่เคยตาย มันจะเปลี่ยนแปลงสภาวะแบบนี้ไปตลอด เราไม่ต้องไปตกใจเรื่องคำว่ายตายเลย เพราะ ! เพราะกิเลสมันจะเอาสิ่งนี้มาหลอกลวงเรา ถึงเวลาต้องตายนะ ต้องเจอสภาวะแบบนี้ หนีไม่ได้นะ มันต้องบอบสลาย..

ให้มันเป็นไปได้ ให้มันเป็นตามความเป็นจริงสิ อันนี้ไม่ได้เป็นตามความเป็นจริงเลย เพราะเราก็มานั่งประพฤติปฏิบัติอยู่ นั่งสมาธิเดินจงกรมอยู่ เราก็อำนาจของเราอยู่ แล้วมันลุกขึ้นมา มันแสดงตัวขึ้นมา อันนั้นมันเป็นอาการของมันขึ้นมา อาการด้วยนะ แล้วอาศัยกิเลสเข้าไปยุแห่ชนะ แล้วเราก็อ่อนไปเห็นใหม่ ไม่กล้าปฏิบัติอะไรเลย

อะไรมันจะเป็นจะตายขอให้ได้เห็นก่อน ให้เห็นว่าสิ่งใดตายก่อนเห็นใหม่ ถ้ามันตายจริงๆ ก็คือตาย แต่นี่มันตายไม่จริง มันเป็นความคิดเฉยๆ ว่าจะตาย แล้วเราก็ก้าวมัน กิเลสมันเอาความตายนี้มาอ้าง

สิ้นสุดของชาติปัจจุบันนี้คือการตาย ! ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แต่พลัดพรากดีหรือพลัดพรากไปในโลกอเวจี ถ้าพลัดพรากที่ดีเห็นใหม่ มันก็เกิดตายในวัฏฏะ แต่ลองดูสิ ประพฤติปฏิบัติไปนะ

“ย่ กิณฺหิ สมุทฺทชฺชมฺมํ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นมันต้องดับเป็น เรื่องธรรมดา”

เห็นความเป็นธรรมดาของมันเห็นใหม่ สภาวะธรรมมันเกิดขึ้นมา เห็นความเป็นธรรมดาของมัน ! การเกิดการตายเป็นสมมุติอันหนึ่ง จิตมันไม่เคยตาย ให้เห็นกิเลสมันขาดไปจากใจ มันจะอะไรมาตาย

ถ้ากิเลสตายคาหัวใจนี้เห็นใหม่ เวลาพระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ การเกิดและการตาย มีคุณค่าเท่ากัน การมีชีวิตอยู่และการตายก็มีคุณค่าเท่ากัน เพราะธรรมมันเป็นธรรมล้วนๆ แล้วไง ธรรมในหัวใจมันเป็นธรรมล้วนๆ แล้ว

แต่ถ้ามันเป็นกิจของธรรม กิจคือมีโอกาส เรามีโอกาสนะ เราเป็นนักรบ เราวชแล้ว หน้าที่ของนักรบเห็นใหม่ หน้าที่ของเรา หน้าที่ของโลกเป็นเรื่องของเขา งานของโลกเขาเห็นใหม่ ถ้าเขาทำบุญกุศลของเขา เขาก็เป็นอามิส เขาทำบุญกุศลเพื่อสถานะ เพื่อยกพัฒนาให้เกิดจิตนี้ขึ้นมา

จิตนี้ถ้ามันได้เสียสละ มันมีอิสระมันระลึกถึงสังคมเห็นใหม่ มันเห็นแล้วสลดสังเวชนะ เพราะเราคนๆ หนึ่ง ถ้าเราอยู่ในสังคมแวดล้อม ดูสิ ปัจจุบันนี้ อากาศสดชื่นมาก ฝนตกมีความร่มเย็นเป็นสุขเห็นใหม่ ถ้าเกิดอากาศมันแห้งอากาศมันแล้งล่ะ อากาศ

มันก็ให้ผลกับเรานะ ผิวหนังนี้ร้อนมากไปตากแดดตากลมเหงื่อไหลไคลย้อย สักคมก็
เป็นแบบนี้

เราอยู่ในสักคมที่ดี เราจะมีความสุขของเรา ถ้าสักคมที่มีแต่ปัญหา เราอยู่ในสักคม
นั้นมันก็เดือดร้อน แล้วสักคมมันเกิดมาจากใคร สักคมมันก็เกิดจากมนุษย์รวมตัวกันเป็น
สักคมนี้แหละ

แล้วผู้ที่มีคุณธรรมเห็นใหม่ ทุกคนมีคุณธรรม เราเห็นสภาพสักคมนั้น เราชักนำ
สักคมนั้น ทำสักคมนั้นให้ขึ้นมาดี สิ่งที่อยู่อาศัยเราก็ดี สรรพสิ่งก็ดีขึ้นใหม่ นี่คนดี ผู้ที่ดี
คนที่ดีเป็นหัวหน้า ทุกอย่างจะเป็นคุณงามความดีไปหมดเลย

ถ้าคนชั่วล่ะ คนชั่วเป็นหัวหน้าใครจะเดือดร้อนช่างหัวมัน สะสมของตัวเองไว้คน
เดียว อะไรก็ได้สะสมของตัวเองไว้ เก็บซ่อนเก็บสะสมไว้คนเดียว สะสมไว้ทำไม ?
สะสมไว้ให้กิเลสมันพองตัวขึ้นมา ไม่ได้สะสมไว้ใช้จ่ายนะ เพราะการใช้การสอยมันก็
เท่ากันทั้งนั้น คนมันมีปากมีท้องเหมือนกัน ใช้จ่ายเหมือนกัน แต่มันสะสมเพื่อความเอา
รอดเอาเปรียบของกิเลสไง กิเลสมันเหยียบหัวตัวเองยังไม่เข้าใจเลย คิดว่าสะสมไว้แล้ว
ตัวเองจะได้ประโยชน์ ตัวเองจะได้ใช้สอยมากกว่าคนอื่นไง มากคนอื่นมาจากไหน มัน
จะมากไปไหน ก็ใช้เหมือนกัน เท่ากันเห็นใหม่

แต่ถ้าคนที่มีคุณธรรม เราสละให้เขาไป เราใช้แต่ความจำเป็น ตามความพอดีของ
เราเห็นใหม่ มันเป็นธรรมไง ธรรมเกิดจากการได้มาเป็นธรรม ! การเก็บรักษาก็เป็นธรรม
! การใช้ก็เป็นธรรม ! คนที่เป็นธรรมมันจะเป็นธรรมตั้งแต่ต้นจนจบไง

ถ้ามันเป็นกิเลสเห็นใหม่ การได้มาก็ได้มาด้วยเล่ห์ด้วยเหลี่ยม การเก็บรักษาก็เก็บ
รักษาเพื่อให้ตัวเองได้มากกว่าคนอื่น การใช้ยังใช้โดยสุรุ่ยสุร่าย ใช้โดยเกินความจำเป็น
แล้วมันเกิดโทษอะไร เกิดโทษกับร่างกาย

ดูสิ ดูทางโลกเขาเห็นใหม่ กินมาก นอนมาก ต้องไปลดความอ้วน ต้องเข้าคลินิก
กัน ต้องไปเสียตังค์กัน กินก็เสียตังค์ จะถ่ายก็เสียตังค์ จะทำอะไรก็เสียตังค์เห็นใหม่

แต่ของเราล่ะ ของเราโดยกิเลส กินก็กินพอกกิเลส ทำก็ทำพอกกิเลส เก็บรักษาไว้
เพื่อพอกกิเลส แล้วนี่คือหน้าที่หรือ ? หน้าที่อย่างนี้หรือ ? องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าให้มีหน้าที่การพอกกิเลสหรือการฆ่ากิเลส ? ถ้าการฆ่ากิเลสมันก็ต้องสละออกสิ ถ้าการสละออกมันต้องเสียสละเห็นใหม่ ถ้าการเสียสละสังคมาจะดีขึ้นใหม่?

ถ้าสังคมาดีขึ้นมา การประพฤติปฏิบัติของเราก็จะดีขึ้นมา ความเป็นอยู่ของเราก็ดีขึ้นมา เราจะมีอากาศที่บริสุทธิ์ เราจะมีป่าไม้ มีสิ่งต่างๆ ที่บริสุทธิ์ แต่ที่เพราะการเห็นแก่ตัวมันก็เบียดเบียนกัน ทำลายกัน การเป็นอยู่มันก็อึดอัดขัดสนกันไปทั้งหมด เกิดจากใคร ? ก็เกิดจากความโลภ เกิดจากความรัก เกิดจากความต้องการ เกิดจากคนที่แสวงหา

ในหน้าที่ของเราก็เหมือนกัน ในข้อวัตรปฏิบัติการแสวงหาของเรา การกระทำของเรา ถ้าสังคมาขี้มั่วแจ่มใสเห็นใหม่ คุณิ ครอบกายเราปกติ การเป็นอยู่ของเราจะเคลื่อนไหวสะดวกสบายมาก ร่างกายของเราเหยียบหนาม แคะหนามตำเท้าเท่านั้นการเดินทางของเราก็ผิดปกติแล้ว แล้วเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาก็ไม่ปกติ

สังคมาก็เหมือนกัน ในสงฆ์ของเราถ้าที่ไหนขาดแคลน ที่ไหนอุดมสมบูรณ์เกินกว่าเหตุเห็นใหม่ ไปสะสมไว้ที่หนึ่ง อีกที่หนึ่งไม่มีอยู่ มันเป็นกรรมใหม่ แล้วทำไมเราต้องปิดของเรา ทำไมเราต้องปกปิดความเป็นจริง ทำไมเราไม่เปิดเผย อย่างนี้มันก็เป็นการทำผิด เราทำผิด เราเห็นแก่ตัว

การเห็นแก่ตัวเห็นแก่ใคร ? ก็เห็นแก่กิเลส ก็กิเลสมันเห็นแก่ตัว พอกิเลสเห็นแก่ตัวมันก็ทำลายเรา หน้าที่อย่างนี้หรือ หน้าที่ชำระกิเลสหรือหน้าที่พอกกิเลส ถ้าหน้าที่พอกกิเลสมันเป็นหน้าที่ของมาร มันเป็นหน้าที่ของกิเลสเห็นใหม่

คุณิ นักรบ เราจะรบอยู่แล้วนะ เรายังพลาดเลย ถ้านักรบหน้าที่ของเราคือเสียสละเห็นใหม่ คุณิ เราจะฆ่ากิเลสอย่างไร ถ้าเราเสียสละออกไป มันอ่อนลงนะ กิเลสมันจะอ่อนตัวลง อ่อนตัวลง ทิฐิมานะ ทิฐิของเราเห็นใหม่ มานะ ๕ เสมอกว่าเขา สำคัญตน ถ้าเสมอว่าเขา เราเสมอกัน ภิกษุบวชมาด้วยกัน เป็นสมมุติสงฆ์ด้วยกัน ศีล ๒๒๗ ข้อเท่ากัน เราเสมอกันด้วยศีล เสมอกันทุกอย่างเลย สิทธิเสมอภาคหมดเลย

หน้าที่เห็นใหม่ หน้าที่ก็เหมือนกัน ความเสมอกัน ถ้าเราเสมอกันอยู่อย่างนี้ การประพฤติปฏิบัติของเราอย่างนี้ แต่ถ้ามีคุณธรรมขึ้นมาในหัวใจ เราเคารพกันด้วยคุณธรรมนะ นี่พรรษานี้ตามธรรมวินัย แต่ถ้ามีคุณธรรมขึ้นมาด้วยมันจะซึ่งหัวใจมาก

ถ้ามีคุณธรรม คุณธรรมอันนี้ที่เราแสวงหากัน เพราะ ! เพราะถ้ามีคุณธรรม จะเป็นที่ยิ่งของเราได้ ถ้าไม่มีคุณธรรม ผู้ที่สูงกว่าพยายามจะชักจูงผู้ที่อยู่ต่ำกว่าให้เสมอเรา หรือสูงขึ้นกว่าเราเห็นไหม สังคมสงฆ์จะเข้มแข็งขึ้นมา ถ้าสังคมสงฆ์เข้มแข็งขึ้นมาโดยธรรม เห็นไหม สิ่งที่เป็นธรรมในสังคมมันจะมีประโยชน์กับทุกๆ คนเลย มีประโยชน์กับเราก่อน

คุณติ อากาศสดชื่น เราหายใจแล้วมีความสุขชื่นไหม ? ถ้าอากาศสดชื่นเราหายใจแล้วสดชื่น แล้วคนอื่นจะหายใจสดชื่นไหม ? มันสดชื่นไปหมด ร่างกายที่มันสดชื่นไปหมด การเคลื่อนไหวของสังคม สังฆะมันก็จะขับเคลื่อนไปด้วยความเป็นธรรม

ธรรมะทุกคนเรียกร้องนะ เทียบร้องขอความเป็นธรรม ร้องขอความเป็นธรรมทั้งหมดเลย นี่ก็เลยในหัวใจของเรานั้นเหยียบย่ำอยู่ แล้วใครร้องขอความเป็นธรรมล่ะ

หน้าที่ของเราคือปิดมันออก หน้าที่ของเราคือพยายามให้กิเลสมันบางลง บางลงๆ จนกว่าเราจะทำลายมันได้นะ ถ้าเราทำลายมันไม่ได้เราจะไม่เห็นธรรม ถ้าเราเห็นธรรมนะ “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

ถ้าเราเห็นธรรมขึ้นมาในหัวใจของเรา ใจมันจะเป็นธรรมขึ้นมา แล้วใจเป็นธรรมขึ้นมาเห็นไหม วิธีการ.. ดวงตาของโลก ผู้ที่อบรมสั่งสอนโลก อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ เป็นหัวใจของศาสนาเรา อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่นั่งอยู่ที่โคนต้นโพธิ์ ใครไปดูแล ปัญจวัคคีย์คูแลมา ๖ ปีนะ ทำแล้วผิดถูก ผิดถูกอยู่ตลอดเวลา

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ขึ้นมาด้วยพระองค์เองที่โคนต้นโพธิ์เห็นไหม “อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ในปัจจุบันนี้ คึนนั้งแล้ว ถ้าไม่สำเร็จจะไม่ลุกจากที่นั่งนี้เด็ดขาดเลย จะเป็นตายอย่างไรก็แล้วไป เพราะได้ทดสอบได้ตรวจสอบมาหมดแล้ว ว่าในลัทธิต่างๆ ในการกระทำมาต่างๆ ในศาสนาอื่นมันเป็นเรื่องที่ไม่เข้าทางเลย ปฏิบัติมาแล้ว สมบัติเข้าขนาดไหนมันก็เสื่อมสภาพไป เวลาออกมาจากสมบัติก็เป็นธรรมดาเห็นไหม

แต่เวลากิเลสมันเข้าไปชำระนะ เวลากิเลสมันฟื้นตัวขึ้นมา สิ่งนี้ออกมาเป็นปกติ มันก็อารมณ์ปกติเห็นไหม แต่ถ้าอัสวัคขญาณมันทำลายกิเลสไปแล้วเห็นไหม มีชีวิต

อยู่ มีลมหายใจอยู่ มีต่างๆ อยู่ มันเป็นเรื่องธรรมดา มันเป็นเรื่องของโลกๆ เขา โลกๆ เขา เพราะเราเกิดมาเห็นใหม่

คูสิ เวลาเราเกิดขึ้นมาเกิดจากพ่อจากแม่ เวลาประพาศปฏิบัติขึ้นมา อัดตา หิ อัดตโน นาโถ นี่เกิดมาจากใคร เกิดจากที่เรานั่งสมาธิภาวนา เกิดมาจากเดินจงกรมขึ้นมา มันเกิดมาจากในธรรมนี้ ในหัวใจที่ถึงหนึ่งของความรู้สึกอันนี้มันโดนกิเลสอยู่ แล้วถ้ามันทำลายกิเลสออกไป มันสะอาดบริสุทธิ์

สิ่งที่สะอาดบริสุทธิ์มันจะเกิดตายอีกไหม ? ถ้ามันไม่เกิดตายอีกแล้วความตายมาจากไหน ? ที่ว่ากลัวตายๆ เวลาปฏิบัติไป “ตายนะๆ” ทุกอย่างก็จะตาย พอมีความตายขึ้นมาเข้าอ่อนหมดเลย ถ้าไปเอาความตายเข้ามาเข้าอ่อนหมด แล้วเวลากิเลสมันตายไปแล้ว ะไรมันตาย ? ะไรมันตายเห็นใหม่

ถึงบอกว่ากิริยาเฉยๆ เวลาผู้ที่สิ้นกิเลสแล้วที่มีชีวิตอยู่ ถ้าไม่มีเจตนา.. กรรมไม่มีเห็นใหม่

ถ้ากรรมไม่มีทำไมพระโมคคัลลานะโดนทุบตายล่ะ พระโมคคัลลานะโดนทุบตายนั่นมันเป็นกรรมเก่า กรรมของร่างกาย กรรมที่เคยทำกับแม่ไว้ การทำกับแม่ไว้มันเป็นกรรมเก่า แล้วสิ่งนี้มันตามมาเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันยังมีร่างกายอยู่ มันยังมีวัตถุมีธาตุที่สืบต่อกันได้

แต่เวลาเป็นเรื่องของจิต มันเข้าถึงจิตได้ใหม่ เข้าถึงจิตไม่ได้ วาระสุดท้ายเวลาพูดถึงร่างกาย ร่างกายนี้บอบสลายไปแล้วเห็นใหม่ เอาฤทธิ์รวมร่างกายขึ้นมากลับมาลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ให้เห็นความสมควรแก่เวลาของเธอเถิด” สมควรแก่เวลาไม่ถึงไว้ ไม่จับไว้ รอให้พระพุทธรูปเจ้าเทศน์ว่าการแล้วกลับไปทีเดิม คลายฤทธิ์ออก ถึงกลับสู่สภาพเดิม แล้วหัวใจสะท้อนอะไรใหม่ ?

คนเราตะเจ็บปวดขนาดนั้น ทำไมยังรักษาใจไว้ได้ปกติ ทำไมถึงเอาฤทธิ์ให้ร่างกายกลับมาปกติแล้วเหาะมาได้เห็นใหม่ เพราะมันไม่สะท้อนใจใจ มันสะท้อนถึงใจไม่ได้ มันสะท้อนถึงธรรมแท้ๆ ไม่ได้ ธรรมเหนือโลก !

ธรรมเหนือโลก สิ่งที่เป็นวิหารธรรม สิ่งที่ไม่เจตนา กิริยาเฉยๆ อย่างนี้มันถึงไม่มีกรรม สิ่งนี้ไม่มีกรรม แต่ถ้าเรายังประพฤติปฏิบัติไม่ถึงสิ่งนี้เป็นกรรมทั้งหมด เพราะ ! เพราะถ้าไม่มีคำสั่ง ไม่มีพลังงาน มันจะเคลื่อนไหวไปได้อย่างไร ? ไม่มีจิต อากาของจิตเกิดขึ้นมาได้อย่างไร ? ไม่มีจิต ไม่มีพลังงานอันนี้ ความคิดจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร เครื่องใช้ไฟฟ้านี้ที่ไฟดับมันจะทำงานได้อย่างไร ?

สิ่งที่อาการของใจต่างๆ เกิดขึ้นมาจากใจทั้งหมด แล้วใจเป็นอวิชา ใจเป็นมาร ออกมา มันจะพ้นจากมารไปไหน มันเป็นมารล้วนๆ มันถึงเป็นกรรมล้วนๆ ใจ กรรมล้วนๆ มันก็ให้ผลกับเราล้วนๆ ใจ สิ่งนี้หน้าที่มันถึงย้อนกลับมาที่เรากัน ถ้าเราปฏิบัติกัน เรามีการประพฤติปฏิบัติของเราเห็นไหม

หน้าที่ของสงฆ์ หน้าที่ของเรา หน้าที่ของนักรบต้องทำนะ ถ้าเราทำของเราขึ้นมา เห็นไหม หน้าที่ของโลก คุณติ อาบเหงื่อต่างน้ำต้องหาอยู่หากินของเขา เราเห็นไหม ภิกษุเป็นผู้ขอ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้เป็นอย่างนี้ แล้วเราเกิดมาพบธรรมวินัยเห็นไหม

คุณติ มีบาตรไปบิณฑบาต สิทธิมีพร้อมเลย เข้าขึ้นมาสะพายบาตรออกไป เขาใส่บาตรเราอยู่แล้ว สิ่งนี้มันเป็นความวิตกกังวลของเราไหม อาหารก็ไม่ต้องเป็นความวิตกกังวลของเรา

ผ้า บัจฉัย ๔ เป็นที่วิตกกังวลของเราไหม มีคนส่งเสริมเราตลอดเวลา แต่หน้าที่ของเราๆ ขาดตกบกพร่องไปไหม หน้าที่ของเราได้ทำความสงบของใจบ้างไหม ปัญญาได้เกิดขึ้นมาบ้างไหม ได้ชำระได้ทำให้มันเบาบางลงไหม

ถ้าเบาบางลงเราก็เป็นนักรบโดยถูกต้อง ถ้าเราไม่ทำลายของเราเลย เราไปสะสมไปพอกพูนขึ้นมาอีกต่างหากนะ ถ้าพอกพูนขึ้นมา เราจะมาฆ่ากิเลสหรือเราจะมาชำระกิเลสเห็นไหม

แล้วเราเกิดมาว่าพระ หรือผู้ปฏิบัติคนอื่น หมู่คณะอื่นเขาทำไม่ดี สิ่งนั้นก็ไม่ได้ สิ่งนี้ก็ได้ไม่ดี สิ่งที่เขาไม่ได้แล้วเราจะทำไม่ดีกับเขาไหม ถ้าเราไม่ทำดีกับเขา แล้วสิ่งที่ทำดีคือ

อะไร ? สิ่งที่ทำดีในศาสนาคืออะไร ? อยู่ในศีลในสัจย์นี้หรือ ถ้าอยู่ในศีลในสัจย์ คุณ
ต้นไม้มันไปผิดศีลที่ไหนล่ะ

เราสร้างสิ่งวัตถุขึ้นมาแล้วมันไปทำลายใครบ้างล่ะ ? มันที่อยู่ของมันนะ เราจะทำ
จิตของเราให้มันเป็นวัตถุอันหนึ่งหรือ ? เราจะทำจิตของเราให้เป็นสุขกับตัวต่างหาก ให้
มันมีความสุขของมัน มีความสุขเห็นใหม่ ถ้ามีความสงบของใจ ใจมันมีความสุขมันก็มี
ความสุขในขั้นของสมาธิ สุขที่เกิดจากความสงบไม่มี ความสงบอย่างนี้เป็นความสงบใน
อนิจจัง เพราะอะไร เพราะมันยังมีแรงขับเคลื่อนอยู่ แล้วความสงบอย่างนี้จะให้คงที่ทำ
อย่างไร

สิ่งที่ว่าจิตมันปล่อยวางทั้งหมด แล้วจะให้มันคงที่ไม่ให้มันเสื่อมสภาพมันเป็น
อย่างไร มันก็ต้องมีสิ่งเร้า สิ่งเร้าคือค้นหา วิภาตค้นหา

ค้นหา-วิภาตค้นหา สิ่งที่ไม่พอใจก็อยากปรารถนา สิ่งที่ไม่พอใจก็พยายามผลัด แรง
ผลัดและแรงดึงดูด สิ่งที่เป็นแรงผลัดและแรงดึงดูด พลังงานอันนี้เป็นพลังงานสกปรก

แต่ถ้าเราชำระกิเลสออกไปแล้วเห็นใหม่ พลังงานสะอาดมันเป็นพลังงานเฉยๆ
เห็นใหม่ กิ่งของธรรมคือพลังงานที่สกปรกมันมีแรงดึงดูด มีแรงขับอยู่

แต่ถ้าเป็นธรรมแท้ๆ ธรรมที่มีอยู่แล้วภาชนะใส่ธรรมคือหัวใจ หัวใจที่มีอยู่แล้วนี้
สิ่งนี้มันมีอยู่แล้วๆ ทำความสะอาดขึ้นมา มันจะสะอาดได้อย่างไร ถ้าไม่มีมรรคญาณ
ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล

แล้วมรรคมันอยู่ที่ตัวหนังสือหรือ ? มรรคมันอยู่ที่การกระทำจากสัมมาอาชีวะที่
โลกเขาปฏิบัติหรือ ? ใสนั้นมันเป็นมรรคของคฤหัสถ์ มรรคของนักรบ มรรคของพระ
เรา มรรคของหน้าที่โดยตรงโดยการชำระกิเลสนี้มันเป็นมรรคจากภายใน มรรคจาก
ภายในคืออาการใจ

มรรคญาณ ฟังสิ ! มรรคญาณ ปัญญาญาณอันหนึ่ง ใช้ปัญญาเข้ามาถึงเป็นญาณ
ปัญญาเห็นใหม่ ปัญญาหยั่งรู้ แล้วมีความรู้สึกรับความรู้อันนี้ ปัญญาหยั่งรู้มันพยายามทำ
ความเข้าใจเห็นใหม่ ความเข้าใจนี้ปัญญาเกิดมาจากไหน เกิดมาจากปัญญาของจิต
ความคิดของจิตนะ ปัญญาจากสมองมันเป็นปัญญาวิชาการของทางโลก ปัญญาวิชาชีพ

ปัญญาของใจละ ปัญญาของใจมันเกิดจากขันธ์ เกิดจากความรู้สึกจากภายใน แล้วมันชำระกิเลส ปัญญาอย่างนี้มันเป็นปัญญาหยาบๆ นะ เพราะมันเกิดจากขันธ์ สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง

แต่เวลาเป็นปัญญาญาณ ญาณเฉยๆ ญาณที่ความรู้สึก ความรู้สึกที่เป็นญาณเป็นอย่างไร ? ความรู้สึกที่มันชำระกิเลส มันฆ่ากิเลสนี้มันทำอย่างไร ? มันเกิดมาจากไหน ? สิ่งนี้มันเกิดมาจากไหน ? มันอยู่ในใจเรา สิ่งนี้มรรคมันเกิดอย่างนี้

ถ้ามรรคมันเกิดอย่างนี้ นักรบๆ โดยถูกต้องเห็นใหม่ กองทัพเรา กองทัพธรรมที่เข้าไปชำระเห็นใหม่ ให้สิ่งที่เป็นความสกปรกโสโครกในหัวใจของเรา สกปรกนะ ทุกคนรู้อยู่ตัวไม่ต้องมองหน้าใคร ไม่ต้องถามใครเลย เพราะอะไร สิ่งนี้มันเผาผลาญเราในใจมันมีแน่นอน คนเกิดมามีกิเลสทั้งหมด แล้วไม่ต้องถามใครว่าทุกข์หรือไม่ทุกข์ แม้แต่การขบถาย เข้าส้วมไม่ได้ อันอยู่นั้นก็ทุกข์ตายห่าแล้ว !

แล้วบอก “ไม่ทุกข์ๆ เกิดมาไม่เคยเจอความทุกข์” เวลาอันการขบถายมันก็เป็นความทุกข์เห็นใหม่ วัฏฏีวัตร แม้แต่เข้าส้วมยังมีวัฏฏีเลย

กุฎิเราจะทำวัตรอย่างไร การเข้ากุฎิจะเปิดประตูอย่างไร จะปิดอย่างไร เลิกผ้าอย่างไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงการขบถายนะ ว่าขบถายนี้ต้องไม่ให้มันผิติด เห็นใหม่สึดบังคับไว้เลย แล้วเวลาจิตมันขบถาย แล้วกิเลสมันโดนขบถายออกไปจากกึ่งของธรรม กึ่งความรู้สึกอันนี้

เกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นสัตว์ เกิดเป็นอะไร เขาก็มีความรู้สึกเหมือนกัน นี่สัตว์เดรัจฉานกับสัตว์ประเสริฐ เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานเขาอาศัยสัญชาตญาณ เกิดเป็นมนุษย์แล้วถ้าพบพุทธศาสนา คุณติ ศาสนานี้เจริญรุ่งเรืองมาก

แต่ดูทางโลกเขาสี เขาใช้ชีวิตของเขาอย่างไร เขาเคยสนใจไหม เวลาเขาพลีชีพกันเขาบอกว่านั้นได้บุญ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ไม่มี การทำร้ายตัวเองเป็นบาปมหาศาล” การทำร้ายตัวเองเพราะอะไร เพราะสติทึนนะ การทำลายคนอื่น ปาณาติปาตา การฆ่าสัตว์เป็นความผิดทั้งหมดเห็นใหม่ พระเราถ้าฆ่ามนุษย์ ฆ่าต่างๆ ขาดจากพระเลย

แต่ของเขาเห็นใหม่ คุณิ ชีวิตของเขาเป็นอย่างนั้น ถึงบอกว่าเกิดในพุทธศาสนา ศาสนาเจริญรุ่งเรือง แล้วเขามีความรู้สึกอะไร เจริญรุ่งเรืองในหมู่คณะเรา ในผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เจริญเพราะเรามีหน้าที่ แล้วหน้าที่ของเราหน้าที่โดยตรง ถ้าหน้าที่โดยตรงมันก็เหมือนกับนายช่างใหญ่ เขาทำสิ่งใดออกมาเป็นประโยชน์กับโลก

นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นนายช่างใหญ่ จะแก้ไข จะทำเห็นใหม่ เรือนในหัวใจเราจะทำลายมันให้หมด ยอดของเรือนเราก็ต้องทำลาย ทำลายสิ่งต่างๆ นายช่างใหญ่ ช่างทั้งโลกเขาประกอบเพื่อสิ่งที่เป็นวิญญูะ ในธรรมะมรรคญาณจะทำลายสิ่งที่เป็นเชื้อไข สิ่งที่เป็นวิญญูะออกมาทั้งหมด ถ้าทำอย่างนี้ได้จะเป็นประโยชน์กับเรานะ แล้วสิ่งต่างๆ เห็นใหม่ นายช่างถ้าไม่มีวิชาการจะเป็นนายช่างได้ไหม

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่เห็นการกระทำของใจ เราไม่เห็นมรรคญาณ เราไม่เห็นต่างๆ เราจะสอนเขาได้ไหม ถ้าเราไม่รู้จักรัทธิการ เราไม่เห็นช่าง เราก็ทำสิ่งต่างๆ ไม่ถูก ลูกศิษย์มันจะหัวเราะเยาะเอานะ คุณิ จะสอนเขาทางวิชาการต่างๆ จับเครื่องมือก็ผิด ทำอะไรผิดไปหมดเลย แล้วจะไปสอนเขาได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าสิ่งที่มีมันเป็นสัจจะความจริง มันมีอริยสัจเกิดจากภายในเห็นใหม่ เราจะทำลายทั้งหมด แล้ววิธีการทำลาย ทำลายอย่างไร ? จนถึงของธรรม ความรู้สึกที่โดนอวิชชาปกคลุมไว้เราจะทำลายทั้งหมด จนเป็นธรรมแท้ๆ มันเป็นอย่างไรร ?

ธรรมแท้ๆ นี้เกิดมาจากใจเรานะ ธรรมแท้ๆ เห็นใหม่ อตตาทิ อตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน แล้วถ้าตนพึ่งตนเองได้แล้ว ถ้าเราพึ่งตนเองได้ ใจสู่ใจ ใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ถ้าใจดวงนี้มันเข้าใจภาษาของมันแล้ว ใจดวงหนึ่งก็เป็นอย่างนี้

กิริยาภายนอกอาจจะคลาดเคลื่อนกันบ้าง เพราะเป็นจริตนิสัย แต่ความรู้สึกอันเดียวกัน ..เกลียดทุกข์ ปรารถนาความสุข.. แล้วความสุขอย่างหยาบเห็นใหม่ ถ้าคนที่มีความคิดคับแคบ ความสุขของเขาก็คือความสุขที่ว่าเขาได้เสพสิ่งที่จิตมันต้องการเท่านั้น เห็นใหม่

เกลียดทุกข์ ปรารถนาความสุข.. แล้วสุขของใคร? สุขของผู้ที่แสวงหาทางโลก มันก็เป็นสุขอย่างนั้น สุขที่เป็นอย่างนั้น เขาว่าของเขาเป็นความสุข แต่เราเห็นว่าเป็น

ความทุกข์ เพราะ ! เพราะมันเป็นค้นหา มันเป็นการแสวงหาเห็นใหม่ คนปรารถนาสิ่งใด ก็แสวงหาสิ่งนั้น แล้วไม่มีความสุขจริงหรือ เพราะสิ่งที่แสวงหามันยังมีการขับเคลื่อน อยู่ มันไม่มีความสุข

แต่ถ้าความสงบเห็นใหม่ ความนิ่งของใจ ใจนิ่งไม่ได้ถ้ามีกิเลส กิเลสขับเคลื่อน อยู่นิ่งไม่ได้ แต่ถ้าสิ้นกิเลสแล้วนิ่งได้ สิ่งนี้แหละหน้าที่ของเราคือการแสวงหา ถึงที่สุด แล้วมันหยุด

หน้าที่ของเราจะสิ้นสุดได้ หน้าที่ของโลกเขาไม่มีที่สิ้นสุด เกิดตายๆ ไปอย่างนี้ ประกอบสัมมาอาชีวะ เป็นจักรพรรดิมหจักรพรรดิขนาดไหน เขาก็ต้องตายไป ตายไป ทิ้งไว้แต่ประวัติศาสตร์เห็นใหม่ หน้าที่ของเขาไม่จบ แต่หน้าที่ของเราจบนะ

หน้าที่ของนักรบ หน้าที่ของพระ หน้าที่ของภิกษุ ทำตามมรรคญาณ ทำตามมรรค ๘ เห็นใหม่ ถ้าพูดอย่างนี้ทางโลกเขาบอกมันสูงเกินไป แค่อือศีลก็ยังไม่ทำได้แล้ว เพราะ เขายังไม่เชื่อกันว่าพระจะถือศีลได้บริสุทธิ์ใจ

แต่ถ้าเป็นนักปฏิบัติเรานะ ถ้ามันเกิดมาจากใจ ใจสิ้นกิเลสแล้วนี้ทำได้ ถ้าทำ ไม่ได้ใจดวงนั้นจะสิ้นกิเลสได้อย่างไร หน้าที่ของเราสิ้นสุดได้ ถ้าหน้าที่ของเราคือหน้าที่ ในมรรค มรรคคือทำหน้าที่ได้ถูกต้อง เลี้ยงอารมณ์ เลี้ยงความรู้สึก เลี้ยงมรรค เลี้ยงข้อวัตรปฏิบัติ เลี้ยงสิ่งต่างๆ ในหัวใจให้มันเข้มแข็งขึ้นมา

ถ้ามันเข้มแข็งขึ้นมาเห็นใหม่ ถ้าจิตใจอุคภาวะเข้มแข็งขึ้นมา จิตใจเหมือนกับเพชร สิ่งใดจะขวางหน้าจิตใจอันนี้ไม่ได้ จิตใจอันนี้มันจะคว่ำคุณสมบัติของใจมันมา จะเอาธรรมมาสถิตในหัวใจของเรา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีอยู่แล้ว จะมาสถิตในใจของเรา เอวัง